

Høringsnotat

Forslag til rettskrivningsendringer i bokmål og nynorsk februar 2022

Innhold

1. Bakgrunn	2
2. Strukturen i høringsnotatet.....	2
3. Forslag til rettskrivningsendringer lagt fram for Kulturdepartementet i 2015	2
3.1 Begrunnelse for forslagene	3
3.2 Oversikt over forslagene	4
3.2.1 Forslag som gjelder bokmål og nynorsk	4
3.2.1.1 Endringer som gjelder intetkjønnsord på <i>-eum</i>	
3.2.2 Forslag som bare gjelder bokmål	4
3.2.2.1 Bøying av intetkjønnsord på trykklett <i>-el</i> og <i>-er</i> i bestemt form entall	
3.2.2.2 Flertallsformer av intetkjønnsord på trykklett <i>-er</i>	
3.2.2.3 Bøying av ordene <i>abdomen</i> og <i>omen</i>	
3.2.2.4 Endringer som gjelder intetkjønnsord på <i>-um</i> (ikke <i>-eum</i> og <i>-ium</i>)	
3.2.2.5 Endringer som gjelder hankjønnsord på <i>-ius</i>	
3.2.2.6 Endringer som gjelder intetkjønnsord på <i>-ium</i> samt <i>tedeum</i>	
4. Forslag til rettskrivningsendringer behandla av fagrådet for normering og språkobservasjon i 2021	7
4.1 Forslag som gjelder bokmål og nynorsk	8
4.1.1 Pronomenet <i>hen</i>	
4.1.2 Normering av <i>diskré</i> og <i>diskret</i>	
4.1.3 Sammensetninger med <i>millennium</i>	
4.1.4 Endring av genusnormering for substantivet <i>kremt</i>	
4.1.5 Endringer som følge av revurdering av norvageringsvedtak (<i>catering</i> , <i>sjenever</i>)	
4.2 Forslag som bare gjelder bokmål	10
4.2.1 Endring av genusnormering for substantivene <i>kryp</i> , <i>kyss</i> og <i>kjevle</i>	
4.3 Forslag som bare gjelder nynorsk.....	11
4.3.1 Sammensetningsfuge når forleddet er et retningsadverb	
4.3.2 Endring av genusnormering for substantivet <i>kjevle</i>	
5. Vedlegg: Tabell med ord som omfattes av forslagene i del 3.....	12

1. Bakgrunn

Språkrådet sender med dette ut til allmenn høring en del forslag til endringer i rettskrivningen for bokmål og nynorsk. Formålet med høringa er å informere allmennheten om forslagene og få inn synspunkter på de planlagte endringene. Rettskrivningsendringer anses å ha vesentlige virkninger for allmennheten, og i tråd med punkt 16.1.4 i språklovsproposisjonen ([Prop. 108 L \(2019–2020\)](#)) sender Språkrådet fra 2021 alle forslag til endringer av dette slaget ut på høring. Vi oppfordrer alle interesserte til å sette seg inn i forslagene og sende inn høringsuttalelser.

Vi ønsker uttalelser til de konkrete forslagene til endringer nevnt i dette dokumentet, gjerne slik at forslag til justeringer eller til avvisning av de foreslåtte endringene grunnis med henvisning til prinsippene for normeringa slik de er utforma i dokumentet [Retningslinjer for normering](#), vedtatt av styret i Språkrådet 9. desember 2021. Høringer er åpne, og alle kan sende inn høringsuttalelser til oss. Merk at uttalelser er offentlige etter offentlighetsloven og blir publisert på Språkrådets nettsider.

Frist for å sende høringsuttalelser er 25. mars 2022. Uttalelser sendes på e-post til post@sprakradet.no.

2. Strukturen i høringsnotatet

Redegjørelsen for de konkrete forslagene er i dette notatet gitt i to deler. Punkt 3 i notatet inneholder forslag som tidligere er behandla i Språkrådets styre, og som i 2015 ble lagt fram for Kulturdepartementet fordi forslagene samla sett ble ansett for å være gjennomgripende. Disse forslagene berører i første rekke bøyning av en del grupper intetkjønnssubstantiver i bokmål. Punkt 4 inneholder forslag som ble behandla i Språkrådets fagråd for normering og språkoobservasjon i 2021, men som ikke har vært oppe til styrebehandling.

3. Forslag til rettskrivningsendringer lagt fram for Kulturdepartementet i 2015

Utgangspunktet for disse endringene er en del forslag som opprinnelig ble vedtatt av Norsk språkråd i 2000 og 2003. I brev av 16.02.2005¹ godkjente Kultur- og kirke departementet de fleste av forslagene som gjaldt bokmål, men endringene som var foreslått for substantiver på trykklett *-el* og *-en* (punkt 1.3.2.1–1.3.2.4 i forslaget fra Norsk språkråd) og intetkjønnsord på *-er* (punkt 1.3.2.5), ble ikke godkjent. Det samme gjaldt forslag om endringer i bøyninga av ymse fremmedord (punkt 1.4). Departementet begrunna dette dels med at det var viktig å se bokmål og nynorsk i sammenheng, og stilte også spørsmål ved om man burde ta ut veletablerte former for å skape et (enklere) system. I nynorsknormen som ble innført i 2012, ble de fleste endringene i denne saken gjennomført slik forslaget fra 2003 var. Etter at Språkrådet fikk fullmakt til å gjøre normeringsvedtak i 2012, tok vi derfor igjen opp spørsmålet om tilsvarende endringer i bokmål. Sakskomplekset ble vurdert på nytt, også i lys av data om språkbruk i tekster – data som ikke var tilgjengelige i 2003. Etter behandling

¹ Brevet er tilgjengelig på <https://www.sprakradet.no/localfiles/8181/kkd1602.pdf>.

i fagrådet for normering og språkbobservasjon vedtok styret i Språkrådet endringene 15. september 2015 og bad samtidig direktøren om å legge saken fram for Kulturdepartementet til godkjenning fordi det ble vurdert at endringene samla sett falt inn under det som i § 3 i [Språkrådets vedtekter](#) kalles «gjennomgripande endringar eller systemendringar». Etter innspill fra Kulturdepartementet i 2016 og 2017 ble det gjort ytterligere undersøkelser, og i lys av dem gjorde Språkrådet justeringer på noen punkter i forslagene. Disse justeringene er innbakt i forslagene som legges fram her. Kulturdepartementet foreslo i 2021 at forslagene nå kunne sendes til allmenn høring.

Som vedlegg til dette notatet følger det en oversikt over de ordene som er omfatta av forslagene i denne delen.

3.1 Begrunnelse for forslagene

Det overordna formålet med endringene som foreslås under dette punktet, er å gjøre rettskrivningsnormene – og da primært bokmålsnormen – enklere. Dette er i tråd med enkelhetsprinsippet i retningslinjene for normering (punkt 6.2.5 i det dokumentet):

Normeringen skal i størst mulig grad gjelde klasser av ord snarere enn enkeltord, slik at innslaget av unntak i bøyingsmønstrene minimeres. Dette begrenses likevel av bruksprinsippet: Dominerende avvikende bøyning i frekvente enkeltord bør beholdes. Endringer motivert av systemhensyn kan medføre økt valgfrihet ved enkelte ord.

Forenklinga av normen går i store trekk ut på at man

- tar ut av normen substantivformer som er tvetydige ved at de også kan være verb- eller adjektivformer
- tar ut av normen former som bryter med vanlige bøyingsmønstre, deriblant en del latinbaserte former
- reduserer antallet ulike bøyingsmønstre for noen grupper ord
- retter opp avvik fra mønstre i normen
- fjerner noen lite brukte former som i dag er sidestilt med mer brukte varianter

I hvert enkelttilfelle er ønsket om forenkling av normen veid opp mot bruken i tekster.

Et konkret eksempel er bestemt form entall av intetkjønnsord på trykklett *-er* og *-el*, der bokmål i dag har valgfrihet mellom langform (*fengselet*, *mønsteret*) og kortform (*fengslet*, *mønstret*). Undersøkelser av bruk i bokmålstekster viser at langformen generelt forekommer klart hyppigst, og tendensen over tid går mot mindre bruk av kortform. Det er likevel noen ord der kortformen er forholdsvis vanlig, f.eks. *kapittel* og *teater*. Isolert sett kunne det derfor argumenteres for å beholde kortformen for visse ord. Systemhensyn tilsier likevel at hele gruppa av intetkjønnsst substantiver på *-el* og *-er* behandles under ett (jf. formuleringa i enkelhetsprinsippet om «klasser av ord»).

Det er et overordna prinsipp at bokmål og nynorsk skal normeres uavhengig av hverandre. Samtidig er det i noen tilfeller et poeng å unngå forskjeller mellom de to skriftspråkene, jf. punkt 6.2.1 i retningslinjene for normering (selvstendighetsprinsippet):

Bokmålet skal normeres på grunnlag av egen skriftlig praksis og utvikling, og uavhengig av nynorsk. Dersom bruk, tradisjon og språkssystematiske hensyn ikke taler for noe annet, skal man likevel unngå forskjeller mellom de to skriftspråkene når det gjelder bøyningstyper for ulike ord og genus for substantiv. Det samme gjelder norvagisering av importord og tekniske skriveregler.

I bestemt form entall av intetkjønnsord på trykklett *-er* og *-el* er det i dag en forskjell mellom bokmål (*fengselet/fengslet, mønsteret/mønstret*) og nynorsk (*fengselet, mønsteret*) som ikke har grunnlag i bruken i tekster. Det samme gjelder flere av de andre punktene der det er foreslått forenklinger i bokmål. Vi vil likevel understreke at utjevning av forskjeller mellom bokmål og nynorsk bare er foreslått der disse ikke lar seg motivere i bruk, tradisjon eller språkssystematiske hensyn.

3.2 Oversikt over forslagene

Nedenfor gjør vi greie for forslagene, først det som gjelder begge skriftspråkene, og deretter det som bare gjelder bokmål. For samtlige punkter gjelder det at de foreslåtte endringene også gjelder sammensatte ord med de aktuelle ordene som etterledd.

3.2.1 Forslag som gjelder bokmål og nynorsk

3.2.1.1 Endringer som gjelder intetkjønnsord på *-eum*

Formene *apogé, jubilé, mausolé, musé, perigé* og *propylé* går ut av rettskrivningen, slik at formene *apogeum, jubileum, mausoleum, museum, perigeum* og *propyleum* blir stående som eneformer.

3.2.2 Forslag som bare gjelder bokmål

3.2.2.1 Bøyning av intetkjønnsord på trykklett *-el* og *-er* i bestemt form entall

Intetkjønnsord på trykklett *-el* og *-er* skal ha fullform uten sammentrekking som eneform i bestemt form entall.

Endringa omfatter følgende ord på *-el*: *babbel, barsel, beksel, bendsel, bindsel, bissel, bredsel, brensel, dangel, deksel, dingel, eksempel, esel, fengsel, fikkel, flygel, gissel, gjemsel, gjømsel, hengsel, juggel, kapittel, kjekkel, kjørel, knussel, kobbel, koppel, kvakkel, kvartel, middel, mirakel, møbel, mummel, orakel, orgel, prassel, preambel, prikkel, rabbel, rakkell, rammel, rangel, rassel, rekel, rektangel, ringel, rukkell, rummel, røkkell, sampel, sekel, sikkel, singel 'singling', skrakkell, skrammel, skrangell, skrassell, skremsel, skvakkel, sommel, spensell, spetakkel, stempel, stengsel, strøssell, støpsell, sukkell, søppell, tabernakell, taffell, takkell, tassel, tempell, tingell, tingeltangel, trassell, treakell, triangel, trøbbell, tukkell, varsell, vehikkell, vingell, vringell, øksell og åtsell.*

Endringa omfatter vidare følgende ord på -er: *barometer, hygrometer, petimeter, termometer* og alle andre intetkjønnsord på -meter; *heksaeder, polyeder* og alle andre intetkjønnsord på -eder; *alter, anker, bolster, bulder, charter, diopter, dunder, eiter, filter, flitter, foster, galder, gelender, gitter, glitter, gnelder, helikopter, hilder, hinder, hylster, ister, kateter, klister, kloster, klunder, krater, kvidder, kvitter, monster, mylder, mønster, mørker, orkester, paternoster, pister, plaster, plekter, plunder, rabalder, raster, register, semester, senter, septer, silder, sinder, sjarter, skvalder, smulder, spekter, sutter, teater, tinder, tornister, under, vater og vidunder.*

3.2.2.2 Flertallsformer av intetkjønnsord på trykklett -er

- a) Ordet *alter* skal ha formene *altera, alterne* og *altrene* i bestemt form flertall (før: *altera, altra* og *altrene*).
- b) Ordet *anker* skal ha formene *ankera, ankerne* og *ankrene* i bestemt form flertall (før: *ankera, ankra* og *ankrene*).
- c) Ordet *cover* '(plate)omslag' skal ha formene *cover* og *covere* i ubestemt form flertall (før: *cover*).
- d) Ordet *edder* skal i intetkjønnsbøyinga ha formene *edder* og *eddere* i ubestemt form flertall (før: *edder*) og formene *eddera* og *edderne* i bestemt form flertall (før: *eddera*).
- e) Ordet *eiter* skal ha formene *eiter* og *eitre* i ubestemt form flertall (før: *eiter* og *eitrer*) og formene *eitera* og *eitrene* i bestemt form flertall (før: *eitra* og *eitrene*).
- f) Ordet *klander* skal i intetkjønnsbøyinga ha formene *klander* og *klandre* i ubestemt form flertall (før: *klander* og *klandere*) og formene *klandera* og *klandrene* i bestemt form flertall (før: *klandera* og *klanderne*).
- g) Ordet *krøtter* skal ha formene *krøtter* og *krøttere* i ubestemt form flertall (før: *krøtter*).
- h) Ordet *kvidder* skal ha formene *kvidder* og *kviddere* i ubestemt form flertall (før: *kvidder* og *kvidre*) og formene *kviddera* og *kvidderne* i bestemt form flertall (før: *kvidra* og *kvidrene*).
- i) Ordet *læger* 'liggeplass for dyr; hvileplass på fjellet for folk og fe' skal ha formene *læger* og *lægre* i ubestemt form flertall (før: *læger*) og formene *lægera* og *lægrene* i bestemt form flertall (før: *lægra* og *lægrene*).
- j) Ordet *pister* skal ha formene *pister* og *pistre* i ubestemt form flertall (før: *pister* og *pistrer*) og formene *pistera* og *pistrene* i bestemt form flertall (før: *pistra* og *pistrene*).

- k) Ordet *plunder* skal ha formene *plunder* og *plundre* i ubestemt form flertall (før: *plunder* og *plundrer*) og formene *plundera* og *plundrene* i bestemt form flertall (før: *plundra* og *plundrene*).
- l) Ordet *quarter* 'britisk vektenhet' skal ha formene *quarter* og *quatre* i ubestemt form flertall (før: *quarter* og *quartere*) og formene *quartera* og *quartrene* i bestemt form flertall (før: *quartera* og *quarterne*).
- m) Ordet *water* 'vannklosett' skal ha formene *water* og *watre* i ubestemt form flertall (før: *water* og *watere*) og formene *watera* og *watrene* i bestemt form flertall (før: *watera* og *watrerne*).
- n) For alle øvrige intetkjønnsord på trykklett *-er* skal formene med endelsen *-a* i bestemt form flertall bare være fullformer uten sammentrekking. Endringa omfatter *barometer*, *hygrometer*, *petimeter*, *termometer* og alle andre intetkjønnsord på *-meter*; *heksaeder*, *polyeder* og alle andre intetkjønnsord på *-eder*; *beger*, *bolster*, *bulder*, *charter*, *chiffer*, *diopter*, *dunder*, *filter*, *flimmet*, *flitter*, *foster*, *fruentimmer*, *galder*, *gelender*, *gitter*, *glitter*, *gnelder*, *helikopter*, *hilder*, *hinder*, *hylster*, *ister*, *kadaver*, *kaliber*, *kammer*, *kateter*, *klammer*, *klister*, *kloster*, *klunder*, *kogger*, *krater*, *kvitter*, *lager*, *monster*, *mylder*, *mønster*, *mørker*, *nummer*, *offer*, *orkester*, *paternoster*, *plaster*, *plekter*, *rabalder*, *raster*, *register*, *semester*, *senter*, *septer*, *siffer*, *silder*, *sinder*, *sjarter*, *skimmer*, *skvalder*, *smulder*, *spekter*, *sutter*, *teater*, *tinder*, *tornister*, *tømmer*, *under*, *vardøger*, *vater*, *vidunder*, *vørter* og *åger*.

3.2.2.3 Bøying av ordene *abdomen* og *omen*

Ordet *abdomen* skal ha formene *abdomen* og *abdomener* i ubestemt flertall (før: *abdomen*, *abdomener* og *abdomina*) og formene *abdomena* og *abdomenene* i bestemt form flertall (før: *abdomena*, *abdomenene* og *abdominaene*). Videre skal ordet *omen* ha formene *omen* og *omener* i ubestemt flertall (før: *omen*, *omener* og *omina*) og formene *omena* og *omenene* i bestemt form flertall (før: *omena*, *omenene* og *ominaene*).

3.2.2.4 Endringer som gjelder intetkjønnsord på *-um* (ikke *-eum* og *-ium*)

- a) Disse ordene får regelmessig bøying etter mønsteret *falsum* – *falsumet* – *falsum/falsumer* – *falsuma/falsumene*: *aktivum* (men se nedenfor), *depositum*, *dictum/diktum*, *falsum*, *fluidum*, *futurum*, *memorandum*, *metrum*, *multiplum*, *optimum*, *passivum* (men se nedenfor), *peritektikum*, *plenum*, *postskriptum*, *preteritum*, *referendum*, *responsum* og *ultimatum*.

Ordene *aktivum* og *passivum* skal i regnskapsbetydningen ha flertallsformene *aktiva* – *aktivaene* og *passiva* – *passivaene* som eneformer.

- b) Disse ordene får valgfritt norsk eller latinbasert bøying i bestemt og ubestemt form flertall etter mønsteret *forum* – *forumet* – *fora/forum/forumer* – *foraene/foruma/forumene*: *forum*, *maksimum*, *minimum*, *pensum*, *serum*, *visum* og *votum*.

- c) Disse ordene får obligatorisk *-um* i bestemt form entall, men obligatorisk bortfall av *-um* i ubestemt og bestemt form flertall og bøyes etter mønsteret *femininum – femininumet – femininer – feminina/femininene: arkanum, femininum, imperfektum, interregnum, maskulinum, nøytrum, perfektum, pluskvamperfektum og supinum*.
- d) Ordet *spektrum* får denne bøyinga: *spektrum – spekteret/spektrumet – spektre – spektera/spektrene*.
- e) Ordet *sentrum* får denne bøyinga: *sentrum – senteret/sentrumet – sentra/sentre – sentera/sentraene/sentrene*.
- f) Ordet *monstrum* får denne bøyinga: *monstrum – monsteret/monstrumet – monstre – monstera/monstrene*.
- g) Formene *omentum* og *verbum* blir tatt ut av rettskrivningen; *oment* og *verb* blir stående som eneformer.

3.2.2.5 Endringer som gjelder hankjønnord på *-ius*

- a) Hankjønnord på *-ius* får valgfritt bortfall av *-us* i bøyde former der det nå er obligatorisk bortfall. Endringa omfatter følgende ord: *auksjonarius, justitarius, nuntius* og *radius*.
- b) Ordet *genius* får denne bøyinga: *genius – geniusen – geniuser – geniusene*.

3.2.2.6 Endringer som gjelder intetkjønnord på *-ium* samt *tedeum*

- a) Formene *adverbium* og *stipendium* går ut av rettskrivningen, slik at *adverb* og *stipend* blir stående som eneformer.
- b) Ordet *tedeum* skal ha formen *tedeumer* i ubestemt form flertall ved siden av den nåværende formen *tedeum*.

4. Forslag til rettskrivningsendringer behandla av fagrådet for normering og språkobservasjon i 2021

I denne delen av høringsnotatet gjør vi greie for forslag som er behandla i Språkrådets fagråd for normering og språkobservasjon i juni og november 2021. Etter høringa vil disse forslagene bli lagt fram for Språkrådets styre for endelig vedtak, eventuelt med justeringer i lys av uttalelser vi får inn. Disse forslagene vurderes ikke som så gjennomgripende at de må legges fram for Kulturdepartementet for godkjenning.

4.1 Forslag som gjelder bokmål og nynorsk

4.1.1 Pronomenet *hen*

Forslag

Hen tas inn i normen i bokmål og nynorsk som kjønnsnøytralt pronomen.

Begrunnelse

Pronomenet *hen* har i løpet av de siste 15–20 åra kommet i bruk i norsk. Det brukes om personer som ikke identifiserer seg som *hun* eller *han* (såkalt kjønnsoverskridende betydning), og som kjønnsnøytralt pronomen i stedet for *vedkommende* eller *han* eller *hun* / *hun* eller *han*. Forslaget innebærer at formen *hen* blir tillatt å bruke i de to offisielle rettskrivningsnormene. Pronomensystemet i normert bokmål og nynorsk er et lukka system, og det er presedens for at nye former kommer inn i normen ved eksplisitt vedtak. *Hvordan* formen *hen* blir brukt, altså i hvilke betydninger, reguleres derimot ikke ved dette normeringsvedtaket.

Det er primært bruksprinsippet (punkt 6.2.3 og 7.2.3 i retningslinjene for normering) som ligger til grunn for forslaget. Analyse av bruksdata i norske medietekster viser at bruken av pronomenet *hen* har vært økende siden 2014, og det ser ut til at økningen har skutt fart etter 2019. Også i andre sjangrer, f.eks. lærebøker, er ordet i bruk. I en del akademiske tekster er bruken av *hen* som kjønnsnøytralt pronomen langt på vei innarbeida praksis i dag, særlig når anonymisering er et poeng. Selv om *hen* reint tallmessig er mye mindre frekvent enn f.eks. *han*, *hun/ho* og *vedkommende/vedkom(m)ande* i tekster, viser undersøkelser av tekstkorpus at ordet er etablert i skriftlig norsk – bokmål og nynorsk. På dette grunnlaget bør ordet kunne brukes i normerte tekster, og det bør få artikkel i *Bokmålsordboka* og *Nynorskordboka* og andre ordbøker som viser offisiell rettskrivning.

Verken bruksdata eller systemhensyn taler for å innføre en egen objektsform av dette pronomenet, og formen *hen* brukes både som subjekt og objekt: *hen så meg, og jeg så hen*. Tillegg av genitivsmarkøren *-s* gir formen *hens*: *dette er hens sykkel*.

Hva et eventuelt vedtak innebærer og ikke innebærer

Vedtaket går ut på å tillate bruk av formen *hen* i bokmål og nynorsk. Det vil føre til at formen kommer inn i rettskrivningsordbøkene, og det vil regnes som tillatt å bruke formen i tekster fra det offentlige. Vedtaket vil ikke føre til at det blir obligatorisk å bruke *hen*.

4.1.2 Normering av *diskré* og *diskret*

Forslag

Diskret tas inn som valgfri skrivemåte ved siden av *diskré* i de betydningene *diskré* har i dag. *Diskret* blir stående som eneste skrivemåte i betydningen 'tydelig atskilt, distinkt'.

Begrunnelse

Rettskrivningsnormene skiller i dag mellom de to adjektivene *diskré* og *diskret*. Undersøkelser av bruk i tekster viser at skrivemåten *diskret* er svært vanlig i de betydningene som ordbøkene fører under *diskré* – ‘taktfull, forsiktig’ osv. Faktisk er *diskret* mer brukt enn *diskré* i disse betydningene. Skrivemåten *diskré* er derimot ikke mye brukt i betydningen ‘tydelig atskilt, distinkt’, som typisk er å finne i fagtekster. Data indikerer at språkbrukerne i stor grad ikke skiller systematisk mellom skrivemåtene *diskré* og *diskret* slik normene legger opp til, og i den allmennspråklige betydningen er begge skrivemåtene vanlige. I denne betydningen bør normen justeres i lys av bruken slik at det blir valgfrihet mellom de to skrivemåtene (jf. bruksprinsippet). I fagbetydningen dominerer imidlertid formen *diskret* klart, og der er det ikke grunnlag for endring.

4.1.3 Sammensetninger med *millennium*

Forslag

Sammensetninger med *millennium* får obligatorisk fuge-s, mot i dag obligatorisk nullfuge.

Begrunnelse

Det fins flere mønstre for danning av forledd i sammensetninger når forleddet er et substantiv på *-ium*. Et vedtak fra 1999 slår fast at sammensetninger med *millennium* skal ha nullfuge (f.eks. *millenniumfeiring*, *millenniumgenerasjon*, *millenniummål* og *millenniumskifte*). Analyse av bruk i tekster viser at former med fuge-s i dag dominerer klart i slike sammensetninger. Nullfuge er noe brukt med etterleddene *-feiring* og *-skifte*, men er ellers lite brukt. En tredje variant, *millennnie-*, er noe brukt med etterleddet *-skifte*, men er ellers sjelden. Bruksprinsippet taler for å justere normene på dette punktet ved å innføre det mest brukte mønsteret, fuge-s, som eneste tillatte form. Det gir f.eks. *millenniumsfeiring*, *millenniumsgenerasjon*, *millenniumsmål* og *millenniumsskifte*).

4.1.4 Endring av genusnormering for substantivet *kremt*

Forslag

Normeringa av substantivet *kremt* endres fra valgfritt hankjønn/intetkjønn til bare intetkjønn. Endringa gjelder også sammensetninger med *kremt* som etterledd.

Begrunnelse

Kremt var i bokmål normert med bare intetkjønn fram til ca. 1960. I nynorsk var ordet normert med bare hankjønn fram til 1995. I dag har ordet valgfrihet mellom hankjønn og intetkjønn i begge språk. Bruksdata viser at intetkjønn dominerer svært klart i bokmålstekster, med opp mot 100 % i flere korpus. Også i nynorsk er intetkjønn klart mest brukt; andelen ligger på mellom 80 og 90 %, og tendensen over tid går mot mer bruk av intetkjønn. Bruksprinsippet taler for å endre normene i lys av bruken ved å ta ut hankjønn for *kremt*.

4.1.5 Endringer som følge av revurdering av norvagiseringsvedtak (*catering*, *sjenever*)

Forslag

Formen *keitering* går ut av rettskrivningsnormene slik at *catering* blir eneform. Formen *genever* tas inn i normene som valgfri form ved siden av *sjenever*.

Begrunnelse

Den norvagiserte formen *keitering* kom inn som valgfri form ved siden av *catering* i 1996. Retningslinjene for normering (punkt 10.8) sier at man 25 år etter norvagiseringsvedtak skal analysere bruken og vurdere å gjøre en av de valgfrie formene til eneform. I dette tilfellet synes det klart at formen *keitering* har fått svært lite gjennomslag, og det er ikke grunnlag i bruken for å beholde formen i rettskrivningsnormene.

Den norvagiserte formen *sjenever* har vært eneform siden 1938, men analyse av bruken i moderne tekster viser at den unormerte formen *genever* (som trolig er en hybridform mellom nederlandsk *jenever* og fransk *genièvre*) er mest brukt. På bakgrunn av dette bør den tas inn som normert form. Formen *sjenever* er også i bruk, og det er ikke grunnlag for å ta den ut.

4.2 Forslag som bare gjelder bokmål

4.2.1 Endring av genusnormering for substantivene *kryp*, *kyss* og *kjevle*

Forslag

Normeringa av substantivene *kryp* og *kyss* endres fra valgfritt hankjønn/intetkjønn til bare intetkjønn. Normeringa av substantivet *kjevle* endres fra intetkjønn til valgfritt hunkjønn/hankjønn/intetkjønn. Endringene gjelder også sammensetninger med de tre ordene som etterledd, bortsett fra sammensatte plantenavn med etterleddet *-kjevle*.

Begrunnelse:

Kryp og *kyss* har i dagens bokmålsnorm valgfritt hankjønn eller intetkjønn, men bruksdata viser at intetkjønn dominerer svært klart for begge disse ordene. Andelen treff med intetkjønn ligger over 90 %, og i flere korpus opp mot 100 %. Når det gjelder *kryp*, er treffene med hankjønn gjerne eksempler på ordtaket «med råd og lempe kommer en *kryp* så langt som en kjempe». Bruken av *en kryp* i dette stivna ordlaget er ikke noe avgjørende argument for å holde på den nåværende normeringa. Når det gjelder *kyss*, er hankjønn så å si fraværende i bokmålstekster i dag. Bruksprinsippet taler for å endre normen i lys av bruken ved å ta ut hankjønn for *kryp* og *kyss*.

Kjevle er i dag bare normert med intetkjønn, men det er velkjent at ordet blir brukt også med hankjønn og hunkjønn. Søk i ulike tekstkorpus viser forskjellige tall, men f.eks. i Norsk aviskorpus er både hunkjønn og hankjønn mer brukt enn intetkjønn. Bruksprinsippet tilsier at normen utvides slik at *kjevle* får valgfrihet mellom alle de tre grammatiske kjønnene. Merk at alle substantiver med hunkjønn i bokmål også kan ha

hankjønn. Forslaget omfatter ikke sammensatte plantenavn med etterleddet *-kjevle*; disse skal fortsatt bare ha intetkjønn.

For *kjevle* er det også foreslått endringer i nynorsk, se punkt 4.3.2 nedenfor.

4.3 Forslag som bare gjelder nynorsk

4.3.1 Sammensetningsfuge når forleddet er et retningsadverb

Forslag

Sammensetninger med retningsadverb som forledd skal ha fugen *-an-* foran vokal og valgfrihet mellom *-a-* og *-an-* foran konsonant.

Begrunnelse

Punktet gjelder sammensatte ord av ulike ordklasser med retningsadverb som *aust*, *bak*, *fram* og *ut* som forledd. Her ble det gjort et forsøk på forenkling av nynorsknormen i forbindelse med rettskrivningsreformen i 2012. Resultatet ble likevel utilsikta komplisert ettersom endringene i 2012 bare gjaldt sammensetninger som er preposisjoner eller adverb. I dag står vi derfor med ulik normering i ordpar som *austanfjells* og *austafjelsk* og *utanlands* og *utalandsk/utanlandsk*. Dette er unødvendig komplisert og lar seg vanskelig begrunne. Det er ikke vanlig at formen på sammensetningsfugen bestemmes av ordklassen til sammensetninga som helhet.

Forslaget innebærer i store trekk at man går tilbake til systemet fra før 2012. En særregel som gjaldt før 2012, foreslås ikke gjeninnført: Det gjelder sammensetninger der forleddet er en himmelretning og etterleddet begynner på konsonant; disse hadde før 2012 *-a-* som eneform. Etter dette forslaget skal slike ord følge hovedregelen, noe som gir valgfrihet mellom *-a-* og *-an-* (f.eks. *austafjelsk/austanfjelsk* som *austafor/austanfor*). Forslaget innebærer noe større valgfrihet enn i dag, men systemet blir enklere fordi normeringa av fugen utelukkende bestemmes av hvorvidt etterleddet begynner på konsonant eller vokal. Forslaget er motivert av enkelhetsprinsippet (punkt 7.2.5 i retningslinjene for normering), og det er i hovedsak også i tråd med bruken i tekster.

4.3.2 Endring av genusnormering for substantivet *kjevle*

Forslag

Normeringa av substantivet *kjevle* endres fra intetkjønn til valgfritt hunkjønn/intetkjønn. Endringa gjelder også sammensetninger med *kjevle* som etterledd, men ikke sammensatte plantenavn med dette etterleddet.

Begrunnelse

Som i bokmål har *kjevle* i dagens nynorsknorm bare intetkjønn, men hunkjønn er ganske utbredt i nynorsktekster. Søk i avistekster viser f.eks. at de to formene er omtrent like hyppig brukt. Hankjønn er derimot bare sporadisk brukt på nynorsk for dette ordet. Bruksprinsippet tilsier at nynorsknormen utvides slik at *kjevle* får valgfrihet mellom hunkjønn og intetkjønn. Forslaget omfatter ikke sammensatte plantenavn med etterleddet *-kjevle*; disse skal fortsatt bare ha intetkjønn.

Vedlegg: Tabell med ord som omfattes av forslagene i del 3

I tabellen er en del ord som regnes som rettskrivningsvarianter (f.eks. *charter* eller *sjarter* eller *kobbel* og *koppel*) oppført hver for seg. En del substantiver har valgfrihet mellom intetkjønn og et annet grammatisk kjønn; i slike tilfeller gjelder de foreslåtte endringene i bøyning bare bøyingsmønsteret for intetkjønn.

Dagens rettskrivning	Ny rettskrivning	Punkt i notatet	Gjelder for
apogé/apogeum	apogeum	3.2.1.1	bokmål og nynorsk
jubilé/jubileum	jubileum	3.2.1.1	bokmål og nynorsk
mausolé/mausoleum	mausoleum	3.2.1.1	bokmål og nynorsk
musé/museum	museum	3.2.1.1	bokmål og nynorsk
perigé/perigeum	perigeum	3.2.1.1	bokmål og nynorsk
propylé/propyleum	propyleum	3.2.1.1	bokmål og nynorsk
babbel, babbelet/bablet	babbel, babbelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
barsel, barsalet/barslet	barsel, barslet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
beksel, beksalet/bekslet	beksel, bekslet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
bendsel, bendsalet/bendslet	bendsel, bendslet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
bindsel, bindsalet/bindslet	bindsel, bindslet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
bissel, bisselet/bislet	bissel, bisselet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
bredsel, bredselet/bredslet	bredsel, bredselet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
bremsel, bremsalet/bremslet	bremsel, bremslet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
dangel, dangelet/danglet	dangel, dangelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
dekselet, deksalet/dekslet	dekselet, dekslet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
dingel, dingelet/dinglet	dingel, dinglet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
eksempelet, eksempelet/eksemplet	eksempelet, eksemplet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
esel, eselet/eslet	esel, eslet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
fengsel, fengselet/fengslet	fengsel, fengslet	3.2.2.1 (-el)	bokmål

Dagens rettskrivning	Ny rettskrivning	Punkt i notatet	Gjelder for
fikkel, fikkelet/fiklet	fikkel, fikkelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
flygel, flygelet/flyglet	flygel, flygelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
gissel, gisselet/gislet	gissel, gisselet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
gjømsel, gjømselet/gjemslet	gjømsel, gjømselet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
gjømsel, gjømsel/gjømslet	gjømsel, gjømslet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
hengsel, hengselet/hengslet	hengsel, hengselet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
juggel, jugglelet/juglet	juggel, jugglelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
kapittel, kapittelelet/kapitlet	kapittel, kapittelelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
kjekkel, kjekkelet/kjeklet	kjekkel, kjekkelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
kjørel, kjørelet/kjørllet	kjørel, kjørelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
knusset, knusselet/knuslet	knusset, knusselet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
kobbet, kobbetelet/kobblet	kobbet, kobbetelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
koppet, koppetelet/koppelt	koppet, koppetelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
kvakket, kvakkelet/kvaklet	kvakket, kvakkelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
kvartel, kvartelet/kvartlet	kvartel, kvartelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
middelet, middelet/midlet	middelet, middelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
mirakel, mirakelet/miraklet	mirakel, mirakelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
møbet, møbetelet/møblet	møbet, møbetelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
mummet, mummetelet/mumlet	mummet, mummetelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
oraket, orakelet/oraklet	oraket, orakelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
orgel, orgetelet/orglet	orgel, orgetelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
prassel, prasselet/praslet	prassel, prasselet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
preamblet, preamblelet/preamblelet	preamblet, preamblelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
prikket, prikketelet/priklet	prikket, prikketelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
rabbel, rabbelet/rablet	rabbel, rabbelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
rakket, rakkelet/raklet	rakket, rakkelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
rammet, rammetelet/ramlet	rammet, rammetelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
rangelet, rangelet/ranglet	rangelet, rangelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
rasset, raset/raslet	rasset, raset	3.2.2.1 (-el)	bokmål
reket, rekelet/reklet	reket, rekelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
rektangel, rektangelet/rektanglet	rektangel, rektangelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
ringlet, ringetelet/ringlet	ringlet, ringetelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål

Dagens rettskrivning	Ny rettskrivning	Punkt i notatet	Gjelder for
rukkel, rukkelet/ruklet	rukkel, rukkelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
rummel, rummelet/rumlet	rummel, rummelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
røkkele, røkkelet/røkklet	røkkele, røkkelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
sampel, sampelet/sampelet	sampel, sampelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
sekel, sekelet/seklet	sekel, sekelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
sikkel, sikkelet/siklet	sikkel, sikkelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
singel 'singling', singelet/singlet	singel, singelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
skrakkele, skrakkelet/skraklet	skrakkele, skrakkelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
skrammel, skrammelet/skranglelet	skrammel, skrammelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
skrangel, skrangelet/skranglelet	skrangel, skrangelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
skrassele, skrasselet/skraslet	skrassele, skrasselet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
skremsele, skremselet/skramslet	skremsele, skremselet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
skvakkelle, skvakkerelet/skvaklet	skvakkelle, skvakkerelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
sommele, sommelet/somlet	sommele, sommelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
spenssele, spensselet/spenslet	spenssele, spensselet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
spetakkele, spetakkelet/spetaklet	spetakkele, spetakkelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
stempel, stempelet/stemplelet	stempel, stempelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
stengsele, stengselet/stengslet	stengsele, stengselet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
strøsselle, strøsserelet/strøsslet	strøsselle, strøsserelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
støpselle, støpserelet/støpslet	støpselle, støpserelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
sukkele, sukkelet/suklet	sukkele, sukkelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
søppele, søpperelet/søpset	søppele, søpperelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
tabernaklele, tabernakerelet/tabernaklet	tabernaklele, tabernakerelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
taffelle, taffelet/taffet	taffelle, taffelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
takkele, takkelet/taklet	takkele, takkelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
tassele, tasselet/taslet	tassele, tasselet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
tempele, tempelet/templet	tempele, tempelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
tingelle, tingerelet/tinglet	tingelle, tingerelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
tingeltangelle, tingeltangerelet/tingeltanglet	tingeltangelle, tingeltangerelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
trassele, trasselet/traslet	trassele, trasselet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
treakele, treakelet/treaklet	treakele, treakelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
triangelele, triangelelet/trianglet	triangelele, triangelelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål

Dagens rettskrivning	Ny rettskrivning	Punkt i notatet	Gjelder for
trøbbel, trøbbelet/trøbblet	trøbbel, trøbbelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
tukkel, tukkelet/tuklet	tukkel, tukkelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
varsel, varselet/varslet	varsel, varselet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
vehikkel, vehikkelet/vehiklet	vehikkel, vehikkelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
vingel, vingelet/vinglet	vingel, vingelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
vringel, vringelet/vringlet	vringel, vringelet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
økselet/økset	økselet, økselet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
åtsel, åtselet/åtslet	åtsel, åtselet	3.2.2.1 (-el)	bokmål
barometer, barometeret/barometret, barometra/barometrene	barometer, barometeret, barometer/barometre, barometra/barometrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
hygrometer, hygrometeret/hygrometret, hygrometra/hygrometrene	hygrometer, hygrometeret, hygrometer/hygrometre, hygrometra/hygrometrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
petimeter, petimeteret/petimetret, petimeter/petimetre, petimetra/petimetrene	petimeter, petimeteret, petimeter/petimetre, petimetra/petimetrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
termometer, termometeret/termometret, termometra/termometrene	termometer, termometeret, termometer/termometre, termometra/termometrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
-meter, -meteret/-metret, -meter/-metre, -metra/-metrene	-meter, -meteret, -meter/-metre, -metra/-metrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
heksaeder, heksaederet/heksaedret, heksaeder/heksaedre, heksaedra/heksaedrene	heksaeder, heksaederet, heksaeder/heksaedre, heksaedra/heksaedrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
polyeder, polyederet/polyedret, polyeder/polyedre, polyedra/polyedrene	polyeder, polyederet, polyeder/polyedre, polyedra/polyedrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
-eder, -ederet/-edret, -eder/-edre, -edra/-edrene	-eder, -ederet, -eder/edre, -edra/-edrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
alter, alteret/altret, alter/altere/altre, altera/altra/altrene	alter, alteret, alter/altere/altre, altera/alterne/altrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 a)	bokmål
anker, ankeret/ankret, anker/ankere/ankre, ankera/ankra/ankrene	anker, ankeret, anker/ankere/ankre, ankera/ankerne/ankrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 b)	bokmål
beger, begeret, beger/begre, begra/begrene	beger, begeret, beger/begre, begera/begrene	3.2.2.2 n)	bokmål
bolster, bolsteret/bolstret, bolster/bolstre, bolstra/bolstrene	bolster, bolsteret, bolster/bolstre, bolstra/bolstrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
bulder, bulderet/buldrret, bulder/buldre, buldra/buldrene	bulder, bulderet, bulder/buldre, buldera/buldrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål

Dagens rettskrivning	Ny rettskrivning	Punkt i notatet	Gjelder for
charter, charteret/chartret, charter/chartre, chartra/chartrene	charter, charteret, charter/chartre, chartera/chartrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
chiffer, chifferet, chiffer/chifre, chifra/chifrene	chiffer, chifferet, chiffer/chifre, chiffiera/chifrene	3.2.2.2 n)	bokmål
cover, coveret, cover, covera/coverne	cover, coveret, cover/covere, covera/coverne	3.2.2.2 c)	bokmål
dioptr, dioptreret/dioptrret, dioptr/dioptrre, dioptra/dioptrrene	dioptr, dioptreret, dioptr/dioptrre, dioptera/dioptrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
dunder, dunderet/dunderret, dunder/dundre, dundera/dunderene	dunder, dunderet, dunder/dundre, dundera/dunderene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
edder, edderet, edder, eddera	edder, edderet, edder/edderre, eddera/edderne	3.2.2.2 d)	bokmål
eiter, eiteret/eitret, eiter/eitrer, eitra/eitrene	eiter, eiteret, eiter/eitre, eitera/eitrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 e)	bokmål
filter, filteret/filtret, filter/filtre, filtra/filtrene	filter, filteret, filter/filtre, filtera/filtrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
flimmer, flimmeret, flimmer/flimre, flimra/flimrene	flimmer, flimmeret, flimmer/flimre, flimmera/flimrene	3.2.2.2 n)	bokmål
flitter, flitteret/flitret, flitter/flitre, flitra/flitrene	flitter, flitteret, flitter/flitre, flittera/flitrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
foster, fosteret/fostret, foster/fostre, fostra/fostrene	foster, fosteret, foster/fostre, fostera/fostrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
fruentimmer, fruentimmeret, fruentimmer/fruentimre, fruentimra/fruentimrene	fruentimmer, fruentimmeret, fruentimmer/fruentimre, fruentimmera/fruentimrene	3.2.2.2 n)	bokmål
galder, galderet/galdret, galder/galdre, galdra/galdrene	galder, galderet, galder/galdre, galdera/galdrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
gelender, gelenderet/gelendret, gelender/gelendre, gelendra/gelendrene	gelender, gelenderet, gelender/gelendre, gelendera/gelendrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
gitter, gitteret/gitret, gitter/gitre, gitra/gitrene	gitter, gitteret, gitter/gitre, gittera/gitrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
glitter, glitteret/glitret, glitter/glitre, glitra/glitrene	glitter, glitteret, glitter/glitre, glittera/glitrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
gnelder, gnelderet/gneldret, gnelder/gneldre, gneldra/gneldrene	gnelder, gnelderet, gnelder/gneldre, gneldera/gneldrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
helikopter, helikopteret/helikoptret, helikopter/helikoptre, helikoptera/helikoptrene	helikopter, helikopteret, helikopter/helikoptre, helikoptera/helikoptrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
hilder, hilderet/hildret, hilder/hildre, hildra/hildrene	hilder, hilderet, hilder/hildre, hildera/hildrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål

Dagens rettskrivning	Ny rettskrivning	Punkt i notatet	Gjelder for
hinder, hinderet/hindret, hinder/hindre, hindra/hindrene	hinder, hinderet, hinder/hindre, hindera/hindrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
hylster, hylsteret/hylstret, hylster/hylstre, hylstra/hylstrene	hylster, hylsteret, hylster/hylstre, hylstera/hylstrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
ister, isteret/istret, ister/istre, istra/istrene	ister, isteret, ister/istre, istera/istrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
kadaver, kadaveret, kadaver/kadavre, kadavra/kadavrene	kadaver, kadaveret, kadaver/kadavre, kadavera/kadavrene	3.2.2.2 n)	bokmål
kaliber, kaliberet, kaliber/kalibre, kalibra/kalibrene	kaliber, kaliberet, kaliber/kalibre, kalibera/kalibrene	3.2.2.2 n)	bokmål
kammer, kammeret, kammer/kamre, kamra/kamrene	kammer, kammeret, kammer/kamre, kammera/kamrene	3.2.2.2 n)	bokmål
kateter, kateteret/katetret, kateter/katetre, katetra/katetrene	kateter, kateteret, kateter/katetre, katetera/katetrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
klammer, klammeret, klammer/klamre, klamra/klamrene	klammer, klammeret, klammer/klamre, klammera/klamrene	3.2.2.2 n)	bokmål
klander, klanderet, klander/klandere, klandera/kländerne	klander, klanderet, klander/kländre, klandera/kländrene	3.2.2.2 f)	bokmål
klistre, klistret/klisteret, klistre/klistre, klistra/klistrene	klistre, klistret, klister/klistre, klistera/klistrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
kloster, klosteret/klostret, kloster/klostre, klostra/klostrene	kloster, klosteret, kloster/klostre, klostera/klostrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
klunder, klunderet/klundret, klunder/klundre, klundra/klundrene	klunder, klunderet, klunder/klundre, klundera/klundrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
kogger, koggeret, kogger/kogre, kogra/kogrene	kogger, koggeret, kogger/kogre, koggera/kogrene	3.2.2.2 n)	bokmål
krater, krateret/kratret, krater/kratre, kratra/kratrene	krater, krateret, krater/kratre, kratera/kratrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
krøtter, krøtteret, krøtter/krøttera, krøtterne	krøtter, krøtteret, krøtter/krøttere, krøttera/krøtterne	3.2.2.2 g)	bokmål
kvidder, kvidderet/kvidret, kvidder/kvidre, kvidra/kvidrene	kvidder, kvidderet, kvidder/kviddere, kviddera/kvidderne	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 h)	bokmål
kvitter, kvitteret/kvitret, kvitter/kvitre, kvitra/kvitrene	kvitter, kvitteret, kvitter/kvitre, kvittera/kvitrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
lager, lageret, lager/lagre, lagra/lagrene	lager, lageret, lager/lagre, lagera/lagrene	3.2.2.2 n)	bokmål
læger, lægeret, læger, lægra/lægrene	læger, lægeret, læger/lægre, lægera/lægrene	3.2.2.2 i)	bokmål
monster, monsteret/monstret, monster/monstre, monstra/monstrene	monster, monsteret, monster/monstre, monstera/monstrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål

Dagens rettskrivning	Ny rettskrivning	Punkt i notatet	Gjelder for
mylder, mylderet/myldret, mylder/myldre, myldra/myldrene	mylder, mylderet, mylder/myldre, myldera/myldrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
mønster, mønsteret/mønstreet, mønster/mønstre, mønstra/mønstreetre	mønster, mønsteret, mønster/mønstre, mønstra/mønstreetre	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
mørker, mørkeret/mørkret, mørker/mørkre, mørkra/mørkrene	mørker, mørkeret, mørker/mørkre, mørkera/mørkrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
nummer, nummeret, nummer/numre, numra/numrene	nummer, nummeret, nummer/numre, nummera/numrene	3.2.2.2 n)	bokmål
offer, offeret, offer/ofre, ofra/ofrene	offer, offeret, offer/ofre, offera/ofrene	3.2.2.2 n)	bokmål
orkester, orkesteret/orkestret, orkester/orkestre, orkestra/orkestrene	orkester, orkesteret, orkester/orkestre, orkestra/orkestrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
paternoster, paternosteret/paternostret, paternoster/paternostre, paternostra/paternostrene	paternoster, paternosteret, paternoster/paternostre, paternostera/paternostrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
pister, pisteret/pistret, pister/pistrer, pistra/pistrene	pister, pisteret, pister/pistret, pistera/pistrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 j)	bokmål
plaster, plasteret/plastret, plaster/plastre, plastra/plastrene	plaster, plasteret, plaster/plastre, plastera/plastrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
plekter, plekteret/plektret, plekter/plektr, plektra/plektrere	plekter, plekteret, plekter/plektr, plektera/plektrere	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
plunder, plunderet/plundret, plundra/plundrene	plunder, plunderet, plundera/plundrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 k)	bokmål
quarter 'britisk vektenhet', quarteret, quarter/quartere, quartera/quarterne	quarter, quarteret, quarter/quartere, quartera/quarterne	3.2.2.2 l)	bokmål
rabalder, rabalderet/rabaldrer, rabalder/rabaldr, rabaldra/rabaldrere	rabalder, rabalderet, rabalder/rabaldr, rabaldera/rabaldrere	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
raster, rasteret/rastret, raster/rastre, rastra/rastrene	raster, rasteret, raster/rastre, rastera/rastrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
register, registeret/registret, register/registre, registra/registrene	register, registeret, register/registre, registra/registrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
semester, semesteret/semestret, semester/semester, semestra/semesterne	semester, semesteret, semester/semester, semestra/semesterne	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
senter, senteret/sentret, senter/sentre, sentra/sentrene	senter, senteret, senter/sentre, sentera/sentrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
sept, septeret/septret, septer/septre, septra/septrene	sept, septeret, septer/septre, septera/septrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
siffer, sifferet, siffer/sifre, sifra/sifrene	siffer, sifferet, siffer/sifre, siffera/sifrene	3.2.2.2 n)	bokmål

Dagens rettskrivning	Ny rettskrivning	Punkt i notatet	Gjelder for
silder, silderet/sildret, silder/sildre, sildra/sildrene	silder, silderet, silder/sildre, sildera/sildrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
sinder, sinderet/sindret, sinder/sindre, sindra/sindrene	sinder, sinderet, sinder/sindre, sindera/sindrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
sjarter, sjarteret/sjartret, sjarter/sjartre, sjarta/sjartrene	sjarter, sjarteret, sjarter/sjartre, sjartera/sjartrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
skimmer, skimmeret, skimmer/skimre, skimra/skimrene	skimmer, skimmeret, skimmer/skimre, skimmere/skimrene	3.2.2.2 n)	bokmål
skvalder, skvalderet/skvaldret, skvalder/skvaldre, skvaldra/skvaldrene	skvalder, skvalderet, skvalder/skvaldre, skvaldera/skvaldrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
smulder, smulderet/smuldret, smulder/smuldre, smuldra/smuldrene	smulder, smulderet, smulder/smuldre, smuldera/smuldrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
spekter, spekteret/spektret, spekter/spektre, spektra/spektrene	spekter, spekteret, spekter/spektre, spektera/spektrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
sutter, sutteret/sutret, sutter/sutre, sutra/sutrene	sutter, sutteret, sutter/sutre, suttera/sutrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
teater, teateret/teatret, teater/teatre, teatra/teatrene	teater, teateret, teater/teatre, teatera/teatrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
tinder, tinderet/tindret, tinder/tindre, tindra/tindrene	tinder, tinderet, tinder/tindre, tindera/tindrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
torninger, torningeret/torningret, torninger/torningre, torningra/torningrene	torninger, torningeret, torninger/torningre, torningra/torningrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
tømmer, tømmeret, tømmer/tømre, tømra/tømrene	tømmer, tømmeret, tømmer/tømre, tømmera/tømrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
under, underet/undret, under/undere/undre, undra/undera/underne/undrene	under, underet, under/undere/undre, undera/underne/undrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
vardøger, vardøgeret, vardøger/vardøgre, vardøgra/vardøgrene	vardøger, vardøgeret, vardøger/vardøgre, vardøgera/vardøgrene	3.2.2.2 n)	bokmål
vater, vateret/vatret, vater/vatre, vatra/vatrene	vater, vateret, vater/vatre, vatera/vatrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
vidunder, vidunderet/vidundret, vidunder/vidunderere/vidundre, vidundra/vidundra/vidunderne/vidundrene	vidunder, vidunderet, vidunder/vidunderere/vidundre, vidundra/vidundra/vidunderne/vidundrene	3.2.2.1 (-er), 3.2.2.2 n)	bokmål
vørter, vørteret, vørter/vørtrre, vørtra/vørtrrene	vørter, vørteret, vørter/vørtrre, vørtera/vørtrrene	3.2.2.2 n)	bokmål
water, wateret, water/watere, watera/waterne	water, wateret, water/watre, watera/watrene	3.2.2.2 m)	bokmål
åger, ågeret, åger/ågre, ågra/ågrene	åger, ågeret, åger/ågre, ågera/ågrene	3.2.2.2 n)	bokmål

Dagens rettskrivning	Ny rettskrivning	Punkt i notatet	Gjelder for
abdomen, abdomenet, abdomen/abdomina, abdomena/abdomenene/abdominaene	abdomen, abdomenet, abdomen/abdomener, abdomena/abdomenene	3.2.2.3	bokmål
omen, omenet, omen/omenen/omina, omena/omenene/ominaene	omen, omenet, omen/omenen, omena/omenene	3.2.2.3	bokmål
aktivum, aktivumet, aktivumer/aktiva, aktivuma/aktivumene/aktivaene	aktivum, aktivumet, aktivumer/aktivumer, aktivuma/aktivumene	3.2.2.4 a)	bokmål
aktivum (regnskapsbetydningen): depositum, depositumet, depositumer/deposita, deposituma/depositumene/depositaene	aktivum, aktivumet, aktiva, aktivaene depositum, depositumet, depositumet, depositum/depositumer, deposituma/depositumene	3.2.2.4 a)	bokmål
dictum, dictumet, dictumer/dicta, dictumene/dictaene	dictum, dictumet, dictum/dictumer, dictuma/dictumene	3.2.2.4 a)	bokmål
diktum, diktumet, diktumer/dikta, diktumene/diktaene	diktum, diktumet, diktum/diktumer, diktuma/diktumene	3.2.2.4 a)	bokmål
falsum, falsumet, falsumer/falsa, falsuma/falsumene/falsaene	falsum, falsumet, falsum/falsumer, falsuma/falsumene	3.2.2.4 a)	bokmål
fluidum, fluidumet, fluidumer/fluida, fluiduma/fluidumene/fluidaene	fluidum, fluidumet, fluidum/fluidumer, fluiduma/fluidumene	3.2.2.4 a)	bokmål
futurum, futurumet, futurumer/futura, futuruma/futurumene/futuraene	futurum, futurumet, futurum/futurumer, futuruma/futurumene	3.2.2.4 a)	bokmål
memorandum, memorandumet, memorandumumer/memoranda, memoranduma/memorandumene/memorandaene	memorandum, memorandumet, memorandumumer, memoranduma/memorandumene	3.2.2.4 a)	bokmål
metrum, metrumet, metrumer/metra, metruma/metrumene/metraene	metrum, metrumet, metrum/metrumer, metruma/metrumene	3.2.2.4 a)	bokmål
multiplum, multiplumet, multiplumer/multipla, multipluma/multiplumene/multiplaene	multiplum, multiplumet, multiplum/multiplumer, multipluma/multiplumene	3.2.2.4 a)	bokmål
optimum, optimumet, optimumer/optima, optimuma/optimumene/optimaene	optimum, optimumet, optimum/optimumer, optimuma/optimumene	3.2.2.4 a)	bokmål
passivum, passivumet, passivumer/passiva/passiver, passivuma/passivumene/passivaene	passivum, passivumet, passivum/passivumer, passivuma/passivumene	3.2.2.4 a)	bokmål
passivum (regnskapsbetydningen): peritektikum, peritektikumet, peritektikumer/peritektika, peritektikuma/peritektikumene/peritektikaene	passivum, passivumet, passiva, passivaene peritektikum, peritektikumet, peritektikumer, peritektikuma/peritektikumene	3.2.2.4 a)	bokmål
plenum, plenumet, plena, plenaene	plenum, plenumet, plenum/plenumer, plenuma/plenumene	3.2.2.4 a)	bokmål

Dagens rettskrivning	Ny rettskrivning	Punkt i notatet	Gjelder for
postskriptum, postskriptumet, postskriptumer/postskripta, postskriptuma/postskriptumene/postskriptaene	postskriptum, postskriptumet, postskriptumer, postskriptuma/postskriptumene	3.2.2.4 a)	bokmål
preteritum, preteritumet, preteritumer/preterita, preterituma/preteritumene/preteritaene	preteritum, preteritumet, preteritumer, preterituma/preteritumene	3.2.2.4 a)	bokmål
referendum, referendumet, referendumer/referenda, referenduma/referendumene/referendaene	referendum, referendumet, referendumer, referenduma/referendumene	3.2.2.4 a)	bokmål
responsum, responsumet, responsumer/responsa, responsuma/responsumene/responsaene	responsum, responsumet, responsumer, responsuma/responsumene	3.2.2.4 a)	bokmål
ultimatum, ultimatumet, ultimatumer/ultimata, ultimatumena/ultimatumene/ultimataene	ultimatum, ultimatumet, ultimatumer, ultimatumena/ultimatumene	3.2.2.4 a)	bokmål
forum, forumet, forumer/fora, foruma/forumene/foraene	forum, forumet, forumer, foruma/forumene/foraene	3.2.2.4 b)	bokmål
maksimum, maksimumet, maksimumer/maksima, maksimumena/maksimumene/maksimaene	maksimum, maksimumet, maksimumer, maksimumena/maksimumene/maksimaene	3.2.2.4 b)	bokmål
minimum, minimumet, minimumer/minima, minimumena/minimumene/minimaene	minimum, minimumet, minimumer, minimumena/minimumene/minimaene	3.2.2.4 b)	bokmål
pensum, pensumet, pensumer/pensa, pensuma/pensumene/pensaene	pensum, pensumet, pensumer, pensuma/pensumene/pensaene	3.2.2.4 b)	bokmål
serum, serumet, serumer/sera, seruma/serumene/seraene	serum, serumet, serumer, seruma/serumene/seraene	3.2.2.4 b)	bokmål
visum, visumet, visumer/visa, visuma/visumene/visaene	visum, visumet, visumer, visuma/visumene/visaene	3.2.2.4 b)	bokmål
votum, votumet, vota, votaene	votum, votumet, votumer, votuma/votumene/votaene	3.2.2.4 b)	bokmål
arkanum, arkanumet, arkaner/arkana, arkanene/arkanaene	arkanum, arkanumet, arkaner, arkanena/arkanene	3.2.2.4 c)	bokmål
femininum, femininumet/femininet, femininer/feminina, feminina/femininene/femininaene	femininum, femininumet, femininer, feminina/femininene	3.2.2.4 c)	bokmål
imperfektum, imperfektumet, imperfekter/imperfekta, imperfekta/imperfektene/imperfektaene	imperfektum, imperfektumet, imperfekter, imperfekta/imperfektene	3.2.2.4 c)	bokmål
interregnum, interregnumet/interregnet, interregner/interregna, interregna/interregnene/interregnaene	interregnum, interregnumet, interregner, interregna/interregnene	3.2.2.4 c)	bokmål

Dagens rettskrivning	Ny rettskrivning	Punkt i notatet	Gjelder for
maskulinum, maskulinumet/maskulinet, maskuliner/maskulina, maskulina/maskuliner, maskulinae	maskulinum, maskulinumet, maskuliner, maskulina/maskulinene	3.2.2.4 c)	bokmål
nøytrum, nøytrumet/nøytret, nøytrer/nøytra, nøytra/nøytraene	nøytrum, nøytrumet, nøytrer, nøytra/nøytraene	3.2.2.4 c)	bokmål
perfektum, perfektumet, perfekt/perfekta, perfekt/perfektaene	perfektum, perfektumet, perfekt/perfekta, perfekt/perfektaene	3.2.2.4 c)	bokmål
pluskvamperfektum, pluskvamperfektumet, pluskvamperfekter/pluskvamperfekta,	pluskvamperfektum, pluskvamperfektumet, pluskvamperfekter, pluskvamperfekta,	3.2.2.4 c)	bokmål
pluskvamperfekta/pluskvamperfektaene	pluskvamperfekta/pluskvamperfektaene		
supinum, supinumet, supiner/supina, supina/supinaene	supinum, supinumet, supiner, supina/supinaene	3.2.2.4 c)	bokmål
spektrum, spektrumet/spektret, spektre/spektra, spektra/spektraene	spektrum, spektrumet/spekteret, spektre, spektre/spektraene	3.2.2.4 d)	bokmål
sentrum, sentrumet/sentret, sentre/sentra, sentra/sentraene	sentrum, sentrumet/senteret, sentre/sentra, sentera/sentraene	3.2.2.4 e)	bokmål
monstrum, monstrumet/monstret, monstre, monstra/monstrene	monstrum, monstrumet/monsteret, monstre, monstera/monstrene	3.2.2.4 f)	bokmål
omentum	<i>går ut</i>	3.2.2.4 g)	bokmål
verbum	<i>går ut</i>	3.2.2.4 g)	bokmål
auksjonarius, auksjonariusen, auksjonarier, auksjonariene	auksjonarius, auksjonariusen/auksjonarien, auksjonarier/auksjonarier, auksjonariusene/auksjonariene	3.2.2.5 a)	bokmål
justitarius, justitariusen, justitariene	justitarius, justitariusen/justitarien, justitariuser/justitariuser, justitariusene/justitariene	3.2.2.5 a)	bokmål
nuntius, nuntiusen/nuntien, nuntier, nuntiene	nuntius, nuntiusen/nuntien, nuntier/nuntier, nuntiusene/nuntiene	3.2.2.5 a)	bokmål
radius, radiusen/radien, radier, radiene	radius, radiusen/radien, radier/radier, radiusene/radiene	3.2.2.5 a)	bokmål
genius, geniusen, genier, geniene	genius, geniusen, geniuser, geniuser	3.2.2.5 b)	bokmål
adverbium	<i>går ut</i>	3.2.2.6 a)	bokmål
stipendium	<i>går ut</i>	3.2.2.6 a)	bokmål
tedeum, tedeumet, tedeuma/tedeumene	tedeum, tedeumet, tedeum/tedeumer, tedeuma/tedeumene	3.2.2.6 b)	bokmål